

Bij de presentatie van 'Bewaakt ogenblik' van Marjet Cliteur
in MK 24, Amsterdam op 29 september 2013

Jos van Hest

Je hebt makkelijke en moeilijke gedichten.

Dat wordt soms gezegd.

Ik weet het niet.

Nogal wat gedichten die simpel lijken, zijn soms behoorlijk moeilijk.

Je hebt gemakkelijke en ongemakkelijke gedichten.

Dat weet ik wel.

Gedichten waarbij je je ongemakkelijk gaat voelen.

En soms is dat ook weer een prettig gevoel.

De gedichten van Marjet Cliteur gaan vaak over ongemakkelijke gevoelens,
over ongemakkelijke mensen in ongemakkelijke situaties.

Waarschijnlijk gaan ze over haar zelf,

dat kan bijna niet anders, maar dat doet er eigenlijk niet toe.

Als ik ze lees, krijg ik soms het gevoel dat ze ook over mij gaan,

over geheimen waar je niet over praat,

over verschuivingen in de realiteit

die soms zo miniem en vaak zo bizar zijn

dat je ze niet kunt verwoorden

of dat je uit gène je mond erover houdt.

En vaak zijn ze ook nog om te lachen, die gedichten.

Hilarisch. Ook omdat je je betrappt voelt.

'Bewaakt ogenblik', zo luidt de titel.

Je denkt meteen aan het tegenovergestelde: een onbewaakt ogenblik,
een vaststaande combinatie van woorden die je vaker hoort.

In een onbewaakt ogenblik, toen je even niet oplette

toen je met je gedachten godweet waar was

toen je zomaar wat deed,

toen je zomaar wat zei,

toen je er zomaar iets uitflapte.

De gedichten van Marjet Cliteur zijn geschreven in een bewaakt ogenblik,
in veel bewaakte ogenblikken natuurlijk.

Ze doet niet zomaar wat, ze flapt er niet zomaar iets uit.

Haar gedichten zijn geen emotionele, overkokende erupties
die op het papier zijn gekwakt.

Hier spreekt een dichter die zich bewust is
van wat zich rondom haar afspeelt
en van wat in haar hoofd gebeurt,
soms op het neurotische af.

Een dichter die weet hoe ze taal effectief kan gebruiken
en wat de werking is van poëtische middelen.

Een dichter die erbovenop zit en haar tanden in de taal zet.

De gedichten van Marjet Cliteur gaan ook over bewaakte ogenblikken.

En je moet ze ook lezen in bewaakte ogenblikken.

Nou ja, moeten, moeten, daar houd ik niet van, niks moet.

Maar toch, zoiets zegt ze zelf in het eerste gedicht van de bundel
dat heel toepasselijk 'Leeswijzer' heet .

De eerste regel van dat gedicht en dus de eerste regel van de bundel luidt:

'Stop het wilde bladeren in bundels!'

Compleet met uitroepeteken!

Een heerlijke regel, waarschijnlijk komt dat door dat 'wilde bladeren'
en door die alliteratie van 'bladeren' en 'bundels'.

Tegelijkertijd stuit die regel me tegen de borst.

Ik vind niets lekkerder dan wild bladeren door bundels
en nou zou ik ermee moeten stoppen?

Bespreking van dit gedicht (p.5)

Ik wil een paar thema's die mij opvielen in deze bundel met jullie doornemen.

Allereerst, ik noemde het al, het neurotisch/hilarische aspect.

Het gedicht 'Nieuwe schaar' is daar een prachtig voorbeeld van.

Bespreking van dit gedicht (p.17)

In nogal wat gedichten spreekt letterlijk een inwendige stem die de ik dwangmatige opdrachten geeft met de bedoeling om zich op die manier staande te houden.

Bespreking van het gedicht Blikvanger (p.22)

Een dichter dicht.

Of: een dichter opent.

Of doet allebei: dicht en opent, opent en dicht.

Opvallend veel gedichten in deze tegendraadse bundel gaan over gaten dichten, over openen en sluiten, over een gat waarin een bout heeft gezeten, over een gat in de grond, over een tekening die vol lege ruimtes moet komen, maar ondertussen ontstaat er een gat.

Marjet Cliteur is een dichter die het open wil houden ook al lukt dat niet.

Laatste regels van afdwaling, p. 9

Ik wil Marjet Cliteur feliciteren met deze prachtige bundel.

Ik wil de uitgever Gerrit Westerveld van uitgeverij Kleinood & Grootzeer feliciteren met deze prachtige bundel.

En ik wil iedereen hier feliciteren met deze prachtige bundel.

Koop hem nu meteen.

De poëzie van Marjet Cliteur is het meer dan waard.